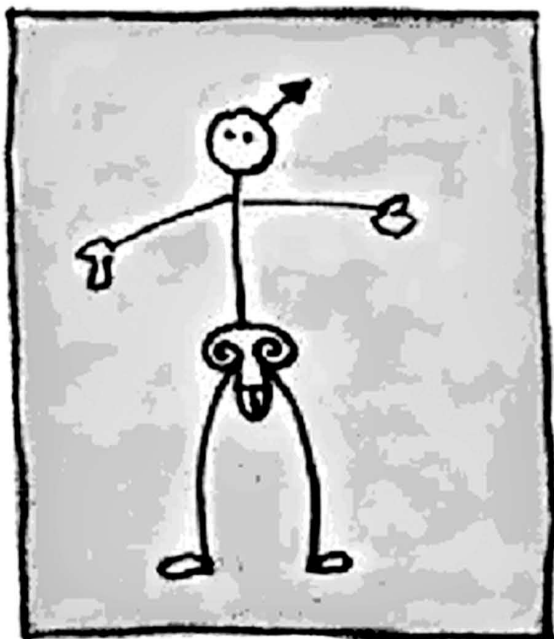

Claus per a entendre el món

Què tinc ací baix? Propostes didàctiques

Rosa Sanchis i Enric Senabre

© 2005 Rosa Sanchis i Enric Senabre
© Il·lustracions d'Ana Ruiz
Disseny de la col·lecció i coberta de Miquel Mollà
190x130 mm, 144 pàgines
Enquadrernació en rústica

© 2005 Edicions del Bullent, SL
De la Taronja, 16 - 46210 Picanya
© 961 590 883
info@bullent.net
Director de la col·lecció: Marc Candela

CAPÍTOL 1: LA SEXUALITAT

a. Abans de llegir:

1. Abans de començar a llegir el llibre pensa-hi un poc:

- Creus que has rebut algun tipus d'educació sexual al llarg de la vida? Qui te l'ha donada?

.....

- Consideres bo que es done educació sexual des de ben xicotets? Com s'hauria de fer?

.....

- A quina edat començaries a educar la sexualitat?

.....

- A tot açò, tu tens sexualitat? I els teus pares? I el teu germanet menut? I la teua iaia?

.....

- Ah! però, tu entens de sexualitat? Digues-me, digues-me, què en saps?

.....

2. Mira una mica al teu voltant:

- Ara mateix, veus alguna manifestació sexual a l'aula?

.....

- I al pati, veus sexualitat? On?

.....

- I a ta casa, hi ha mostres d'estima, afecte o sexualitat?

.....

- Per què és així? Quina concepció de la sexualitat reflecteixen aquestos aspectes? La sexualitat és pública o privada? És igual de pública per a qualsevol persona, de qualsevol edat?

.....

- Creus que són diferents les mostres de sexualitat si es tracta d'un poble, d'una ciutat, d'un país?

.....

3. Intenta definir la sexualitat amb les teues paraules. Fes-ho en quatre o cinc línies i fes-ho amb claredat, sense vergonyes.

4. Ara llegiu en veu alta les definicions de la classe i, en paper, anoteu els aspectes que els vostres companys han explicat i que a vosaltres no se us havien acudit.

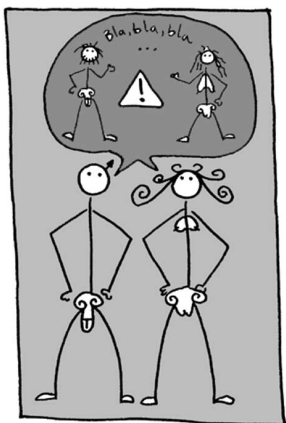
5. Torna a definir la sexualitat, però ara utilitzant tots els aspectes que han sorgit a classe.

6. Una darrera cosa abans de començar a llegir el llibre; què et suggereix el títol? I la portada? Diuen alguna cosa sobre què és la sexualitat? Hi estàs d'acord amb la concepció de la sexualitat que semblen transmetre, o et sembla massa limitada?

b. Després de llegir el primer capítol:

1. Feu un llistat amb les frases que us solen dirigir els adults (pares, tiets, avis, germans majors...) sobre la sexualitat.

2. Quina visió us aporten de la sexualitat? La consideren una cosa bona, perillosa, dolenta, satisfactòria?

3. Per què us donen aquesta visió de la sexualitat? Volen protegir-vos d'alguna cosa? Tenen bona intenció quan ho fan? Us volen amargar un dolç? Expliqueu-ho.

4. Però, al capdavant, influeixen en la vostra vivència de la sexualitat? Feu el que voleu o us influeix el que us diuen els pares?

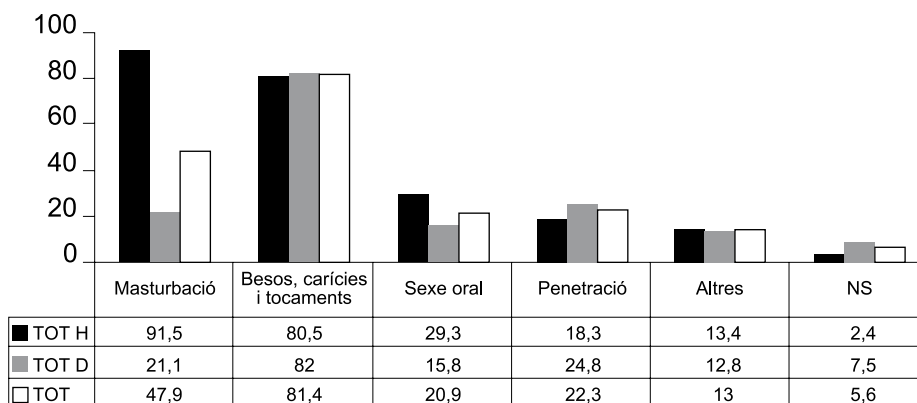
5. Ara farem una enquesta: cadascú de vosaltres ha de preguntar a 10 companys (5 xics i 5 xiques) si consideren que la sexualitat és perillosa o saludable i per què. Després, valoreu els resultats.

6. A quina edat creieu que és convenient començar a mantenir relacions sexuals? Per què? Quina és l'edat més habitual de mantenir la primera relació sexual? Penseu que era igual per als vostres pares?

7. Però, què entenem per «relació sexual»? A què estem referint-nos quan diem aquest terme? Inclou els besos, les carícies, les mirades...? Per què?

8. Observeu la següent enquesta i contesteu a les preguntes anteriors una altra vegada:

Quines d'aquestes pràctiques has realitzat?

Font: Sanchis i Senabre. *Adolescencia y sexualidad*. Rialla. 2005

9. Què penseu de vosaltres mateixos, dels adolescents, i de la vostra vida sexual. És satisfactòria, insuficient, reprimida? Expliqueu la resposta.

10. Creieu que els adults us comprenen? Per què?

11. Intenteu una definició de la sexualitat amb les vostres paraules. Podeu prendre com a ajuda el següent fragment del llibre, però no el repetiu: *La sexualitat no és un instint biològic sols per a la reproducció. [...] La sexualitat no és un coit. [...] La sexualitat no és una obligació. [...] La sexualitat és, com a poc, un conjunt variat de pràctiques i actuacions dirigides a donar i obtenir plaer, tots sols o en companyia.* És la mateixa que havíeu fet abans de llegir el llibre?

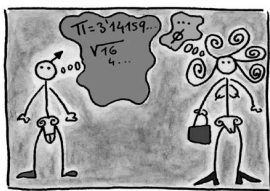
12. Poseu-vos per un moment en el lloc d'uns pares d'una xiqueta de 4 anys que es toca sovint la vulva. Què li diríeu? La gent reaccionaria igual amb un xiquet que amb una xiqueta?

13. Ara expliqueu-li al vostre (hipotètic) fill de 6 anys què significa «fer l'amor». Ho explicaríeu de manera diferent segons el sexe del xiquet?
14. Com educareu els vostres fills, amb «educatració» o amb «educació sexual». Definiu els dos conceptes i expliqueu quin és el més apropiat.
15. De l'educatració ix una sexualitat «retallada»; què significa això? És bo o dolent? Quines retallades trobeu més perjudicials per a la vivència saludable de la sexualitat?
16. Poseu un exemple concret de cada model d'educació sexual:
- Com a educació moral.....
 - Per evitar riscos
 - Per a la revolució sexual
 - Professionalitzada, democràtica i oberta.....
17. Quina creus que és més convenient? Quina estem fent en aquest llibre? Quina has rebut tu, fonamentalment?
18. Fes un llistat amb totes les paraulotes que escoltes a l'hora del pati. Quines són més freqüents? Què signifiquen? A qui van dirigides? Reflecteixen una visió de la sexualitat determinada? A qui perjudiquen fonamentalment? Qui ix més beneficiat?
19. De les tres maneres que es pot abordar la sexualitat sorgeixen tres tipus de societats:
- societats restrictives
 - societats semirestrictives
 - societats permissives
- Posa un exemple de cada una d'elles. A quina pertany la nostra societat?
Quina creus que és la millor? Per què?

CAPÍTOL 2: EL COS I EL PLAER

a. Abans de llegir:

1. Abans de començar a llegir el segon capítol pensa-hi un poc:
- Quines són les principals preocupacions dels xics pel que fa al seu cos?
.....
 - I les de les xiques? Són les mateixes? Qui es preocupa més pel seu cos? Per què creus que passa açò?
.....
- Et mires molt a l'espill? Et trobes bé? Estàs satisfet o satisfeta amb el teu cos, amb el teu aspecte?
.....
- I els genitals, te'ls has mirat? I et semblen bé? I les teues amigues i amics, què diuen? Parlen d'ells? En presumeixen?
.....
2. Com t'agradaria que fora la teua parella ideal? Descriu-la, explica quins aspectes de la seua personalitat, comportament, aspecte... apreciaries positivament.

b. Després de llegir el segon capítol:

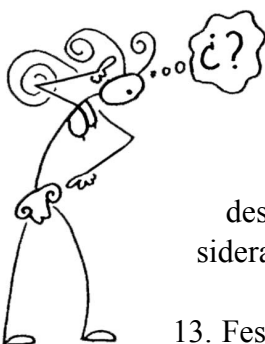
a. Com m'agrada! No m'agrada gens!

1. Per què creus que les xiques se senten menys satisfetes que els xics amb el seu cos? Poden influir causes socials, educatives o culturals? Quina influeix més?
2. Malgrat això, sembla que la pressió vers els xics va en augment. Penses que els xics també han de tenir cura del seu aspecte? Fins a quin punt haurien d'arribar?
3. Si l'objectiu que perseguim és la igualtat, en quins aspectes haurien de canviar els xics per eliminar les diferències no desitjables amb les xiques? I les xiques?
4. Després de llegir aquest capítol, podries explicar què és l'autoestima? Creus que és important per a la teua vida? Com es podria augmentar o millorar?
5. Tens alguna amiga, company de l'institut, o persona coneguda que haja patit anorèxia o bulímia? Saps en què consisteixen? Consideres greu patir aquestes malalties?
6. Quines són les característiques que els xics valoren en les xiques? I les xiques en els xics? Coincideixen amb les que has escrit tu en la qüestió anterior? Per què no són les mateixes en les xiques que en els xics? En quin cas està més equilibrat o és més just el nivell d'expectativa?

b. Els xics: quin penis més gran que tinc!

7. Quines són les pors més freqüents dels xics pel que fa als seus genitals i a la seua sexualitat?
8. Coincideixen amb les dels teus amics? I amb les teues?
9. Creus que estan justificades aquestes pors, que tenen algun fonament?
10. Quina causa poden tenir aquestes pors o complexos? Pot tenir alguna cosa a veure amb la consideració de la virilitat o de la masculinitat a la nostra societat?

c. Les xiques: què tinc ací baix!

11. Quines són les raons que provoquen que els genitals femenins siguin ocultats o menyspreats? Són raons de pes o més bé es tracta de prejudicis?

12. Sembla que hi ha una concepció social que creu que les xiques han de ser descobertes pels xics, hi estàs d'acord? Pot tenir alguna cosa a veure amb la consideració de les xiques com a dependents dels xics?

13. Fes un esquema del recorregut històric que fa aquest capítol sobre la investigació al voltant dels genitals femenins.

14. Sabies què és l'himen? Creus que la virginitat continua sent important en la nostra societat? Has escoltat alguna notícia que faça referència a la pressió social per mantenir la virginitat en les dones?
15. I de l'ablació, n'havies sentit parlar? En quins països es dona? Quina és la concepció de la dona que suporta aquesta pràctica?

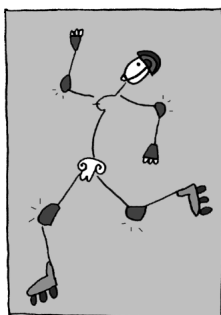
d. A gaudir: Plaer i sexualitat

16. Quan parlem de la «primera vegada», què entenem? Però realment aquestes pràctiques són la primera vegada que mantenim relacions sexuals? Quines relacions no considerades sexuals hem practicats abans de la que s'entén per pràctica «estel»?
17. Posa't en el lloc d'un/a amic/ga que és homosexual i vol contar-te els seus sentiments. Imagina't que ets ell o ella, i que escrius una carta on expliques com et sents a un/a amic/ga.
18. Quina consideració tenien els grecs del plaer? Compara-la amb la de la tradició judeocristiana i catòlica. Quina et convenç més? Raona-ho.
19. Fes una enumeració de les pràctiques que produeixen plaer però no són considerades sexuals en la nostra societat. Perquè no es valoren com a sexuals?
20. Quines són les regles d'or per fruit de la sexualitat? Quins impediments culturals cal superar per fruit-ne satisfactòriament?
21. Aconsella a un amic/ga que ha decidit mantenir la primera relació coital amb la parella, les passes que ha de seguir per a obtenir una relació satisfactòria i plaent per a ambdós. Explica-li els punts sensibles del cos, el ritme, les paraules... tot allò que consideres important.

CAPÍTOL 3: NEGOCIANT EL SEXE SEGUR

a. Abans de llegir:

1. Abans de començar a llegir el tercer capítol, de la mateixa manera que hem fet en els anteriors, ens agrada que hi penses un poc abans de llegir:
 - Has comprat mai preservatius? On? A la farmàcia, a una màquina, al súper? I què has sentit, vergonya, riure, orgull...?
 -
 - I tocar-los, n'has tocat algun? Quin tacte tenen? Quina olor, textura...? Quina sensació t'han produït?
 -
 - Quants mètodes anticonceptius coneixes? Quins creus que són més apropiats per als joves?
 -
2. Saps com se li diu a una xica que no vol mantenir relacions sexuals? I a la que es diu o remoreja que n'ha mantingut amb més d'un?
3. Als xics, se'ls anomena igual? Per què passa això?

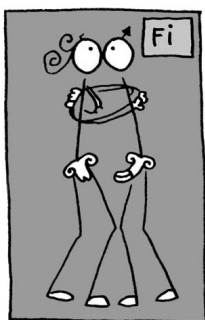

b. Després de llegir el tercer capítol:

1. Quina és l'explicació que li doneu al fet que els joves d'avui tingueu molta informació sobre anticonceptius (més que en generacions anteriors), però no els utilitzeu?
2. Segons els autors, quins tres conceptes fan que l'educació funcione de veritat, és a dir, que la teoria esdevinga pràctica? Quin creus que és més important per a ensinistrar en l'ús del preservatiu?

3. Fes un llistat dels mètodes anticonceptius que descriu el llibre. Quins són per a xiques? I per a xics? Per què es dona aquesta desproporció?
4. Saps com funciona la «píndola de l'endemà»? Qui pot receptar-la?
5. Coneixes el Centre de salut que s'ocupa de la salut sexual al teu poble? L'has visitat? I a què esperes? Comenta-li-ho al tutor i proposa-li una visita.
6. Al nostre país, es pot avortar si s'acompleix un dels quatre supòsits que preveu la llei, saps quins són? Et sembla una legislació justa? Per què? Quina hauria de ser, al teu parer, la legislació sobre l'avortament?
7. Explica en què consisteix la «il·lusió de seguretat» de que parla el llibre. L'has viscuda alguna vegada? En quina situació?
8. Defineix el sentit que té per a tu la responsabilitat. Coincideix amb la que t'exigeixen els teus pares, mestres...?
9. És cert que les xiques diuen NO quan volen dir SÍ? Per què es dona aquest fenomen? I els xics, què diuen quan volen dir SÍ?

10. A les pel·lícules es creen unes expectatives que solen ser decebedores quan les comparem amb la realitat. Conta l'argument d'alguna pel·lícula que t'haja impressionat just per això, per la imatge de l'home o de la dona que transmetia. Encara esperes aquest model d'home o dona?

11. Als contes infantils també es dona un model irreal de dona i home. Recorda algun conte de la infància que t'agradara especialment. Ara descriu el tipus d'home i de dona que apareixia en el conte.

12. Quina influència tenen l'alcohol o les drogues sobre la pràctica de la sexualitat? Has experimentat amb el teu grup d'amics aquest fet? Penses que afavoreix la teua sexualitat o que la posa en perill? Per què?
13. Heu vist la pel·lícula de què parla el llibre? Es tracta de *Kids*, de Larry Clark, un director de cinema estatunidenc que volia fotografiar la realitat de la joventut del seu país. El resultat és una pel·lícula dura, de vegades desagradable, però que fa pensar i reflexionar sobre si val la pena arriscar-se. Podeu veure-la a classe, demaneu-li a algun professor que us la passe, i relacioneu-la amb el que diem al llibre.

CAPÍTOL 4: DE SEXUALITAT, AMOR I IGUALTAT

a. Abans de llegir:

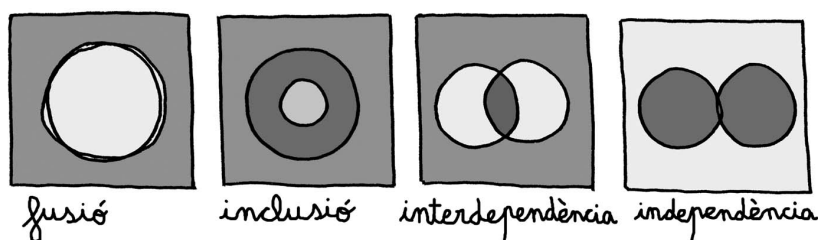
1. Quin és el teu ideal de família? Has pensat mai sobre si vols casar-te i tenir fills?
2. Quin tipus de parella busques? Quines són les qualitats que exigiries a una persona per conviure amb ella?

3. T'has preguntat mai què faries si sentires que t'agrada una persona del teu mateix sexe? Preguntat'ho ara.
4. Saps el nombre de dones que han mort a mans de les seues parelles en el que duem d'any? Informa't.
5. Què opines del feminisme? Entens aquest concepte com una cosa positiva o negativa?

b. Després de llegir l'últim capítol:

1. Què penseu del matrimoni? És un bon model de convivència? Creieu que afegeix algun aspecte important (seguretat, confiança, compromís) a una relació afectiva? Què té de negatiu?
2. Anomenaríeu «matrimoni» a la unió legal de dues persones del mateix sexe? Per què? Coneixeu la nova llei del govern que reconeix el matrimoni entre persones del mateix sexe? I els arguments contraris a aquest matrimoni?
3. Creieu que la societat ha canviat molt pel que fa a la manera de conviure les persones? Si trobeu diferències respecte a fa uns anys, expliqueu-les. És millor ara o s'han perdut coses importants?
4. Coneixeu alguna parella que no reproduesca el model tradicional de convivència? Com és, qui la forma, com reparteixen les tasques domèstiques, com manifesten el seu amor?
5. Creus que l'actual distribució del treball remunerat i domèstic per raons de sexe és justa? Per què? Què es podria fer per canviar aquesta situació?
6. Quina penses que hauria de ser la legislació sobre les persones que volen un canvi de sexe? Hauria de finançar la sanitat pública aquestes operacions?
7. Feu el joc dels cercles amb la vostra parella o amics. Ja sabeu, heu de representar amb dos cercles que es relacionen entre sí el model ideal de relació afectiva. Teniu models semblants els xics i les xiques? Podeu aprofitar per parlar de la vostra idea del que ha de ser la relació de parella.

8. Podeu fer l'activitat de les samarretes a classe. Agafeu un samarreta cadascú i anoteu amb retoladors els aspectes que menys es potencien en vosaltres. Els xics heu de reafirmar la vostra sensibilitat i les xiques, la vostra sexualitat i el dret a fruit del cos. Les frases, paraules i dibuixos corren pel vostre compte. Doneu-li ales a la imaginació!
9. Com definiríes el concepte «d'analfabetisme emocional»? Coneixes algun exemple del teu voltant o a la televisió? Quina penses que pot ser la causa de que siguin majoritàriament els xics el que el pateixen?

10. Raona per què es diu al llibre que tot demòcrata convençut hauria de ser feminista. Encara hi ha gent que pensa que el feminisme és el contrari del masclisme?
11. Creus que un xic pot autodefinir-se com a «feminista»? Per què? Creus que només els jueus han de protestar contra l'antisemitisme? I els negres contra el racisme? I les dones contra la desigualtat entre homes i dones?
12. Com t'agradaria que funcionara el nostre país pel que fa a l'educació sexual? A quin t'agradaria que s'assemblara? Què es pot fer per arribar a educar la sexualitat dels joves satisfactòriament?
13. Ara us toca a vosaltres, teniu a les mans la vostra vida i la societat en que viviu. Podeu provar de canviar una societat sexista i temerosa de la sexualitat per una altra igualitària i que accepti la sexualitat com un aspecte saludable i positiu. Que tingueu sort! Ens convé a tots.

